

Лекція 4

ДИДАКТИЧНИЙ ПРОЦЕС

Результати ЕК-1

	Кількість	Відсоток
Присутність	56	65
Середній бал	3,64	36,4
Відмінно	8	14,28
Добре	7	12,5
Задовільно	3	5,36
Достатньо	12	21,43
0 - балів	26	46,43

Результати ЕК-1

Групи	ДВ	ДГ	ДЕ	ДЗ
Пр.%	100	90	91	54
Сер.б.	3,4	4,44	5,4	1,25
“0”%	10	11	20	33
Групи	ДК	ДМ	ДП	ДС
Пр.%	63	14	92	80
Сер.б.	5,4	5,0	2,36	5,5
“0”%	0	0	46	20

Лекція 4

ДИДАКТИЧНИЙ ПРОЦЕС

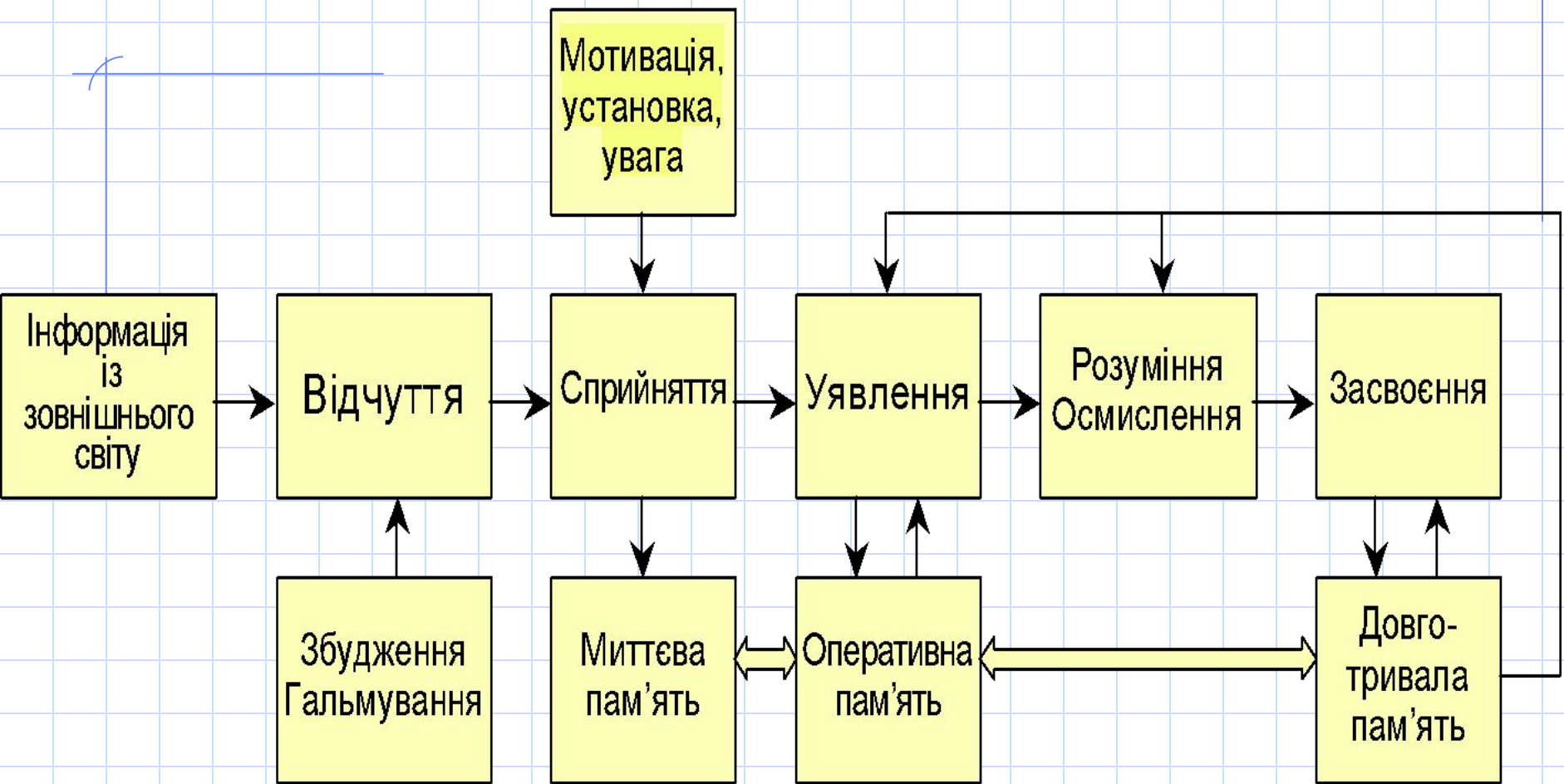
Педагогічний процес

– це процес взаємообумовленої та **взаємопов'язаної діяльності викладача і студента, спрямований на ефективне та результативне досягнення цілей освіти**

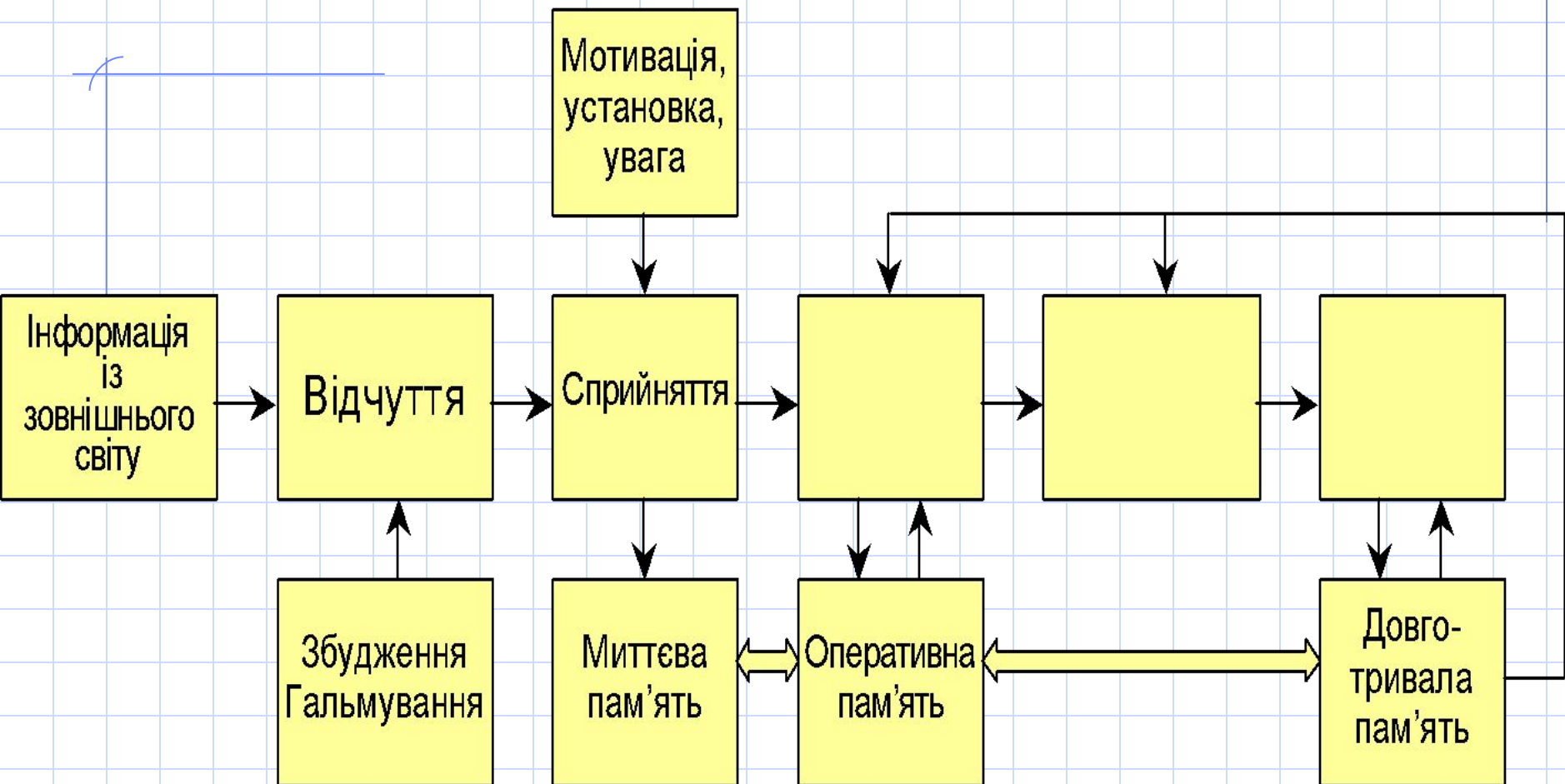
План лекції

- 1. Модель процесу пізнання.**
- 2. Структура і зміст дидактичного процесу.**
- 3. Рівні цілей навчання та засвоєння навчального матеріалу.**

1. Модель процесу пізнання

Відчуття – це психічний процес відображення окремих властивостей предметів, що безпосередньо впливають на органи чуттів людини.

Що таке – “СПРИЙНЯТТЯ”?

**Сприйняття – це психологічний процес,
що забезпечує відображення у мозку
предмета в цілому, у вигляді єдиного
цілісного образу предмета, явища, що
робить можливим створення
інтегральної картини дійсності**

Властивості сприйняття:

- **цілісність** – внутрішній органічний взаємозв'язок частин і цілого в образі;
- **предметність** – об'єкт сприймається як уособлене у просторі та часі окреме фізичне тіло;
- **константність** – відносна постійність сприйняття образу.

Мотив – (від лат. *moveto* – рухаю) – спонукальна причина дій, вчинків людини.

Мотивація – система взаємозалежних і взаємо підпорядкованих мотивів діяльності особистості.

МОТИВИ

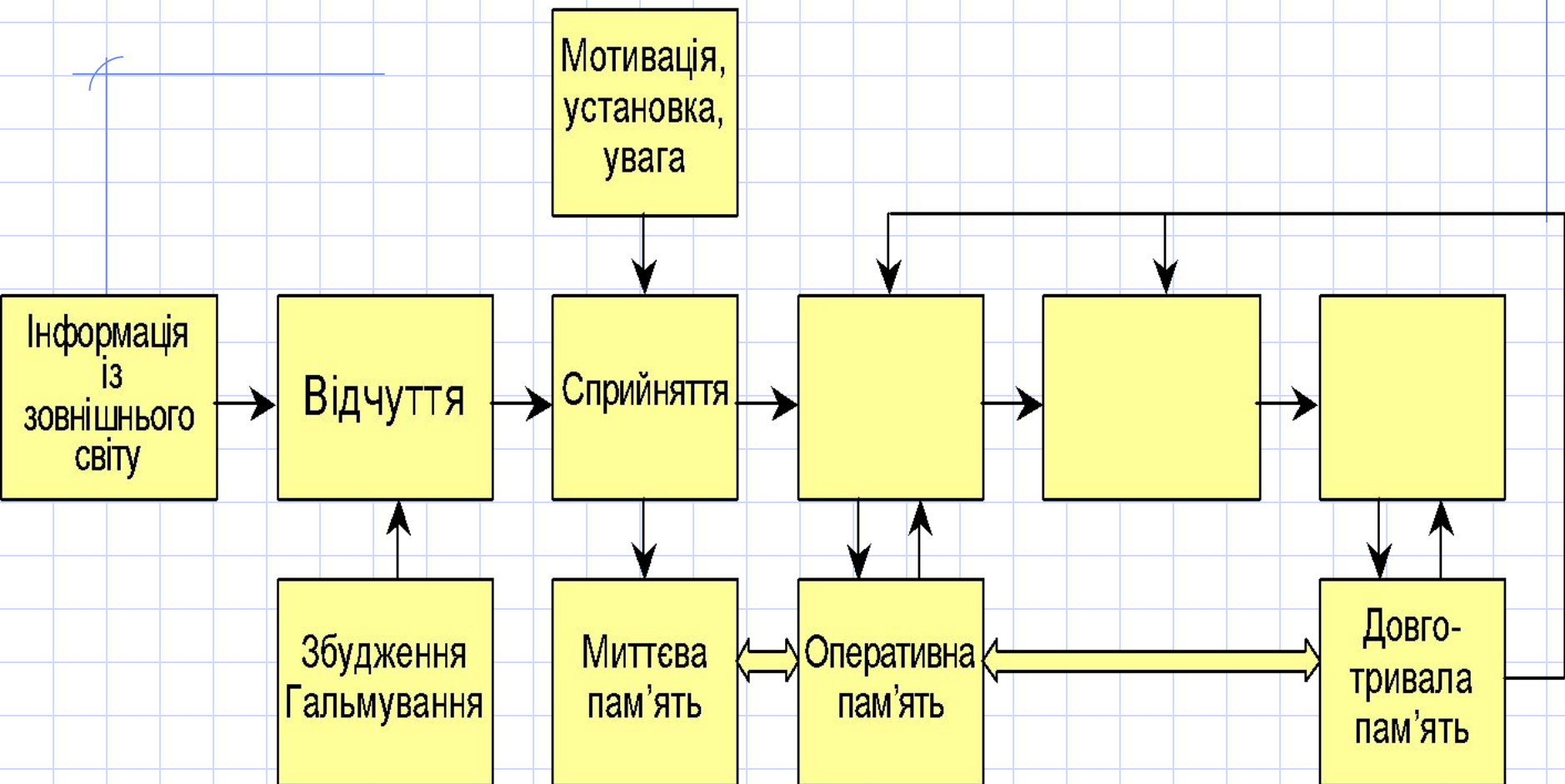
- Пізнавальні
- Розвитку особистості
- Досягнення (прагматичні)
- Соціальні

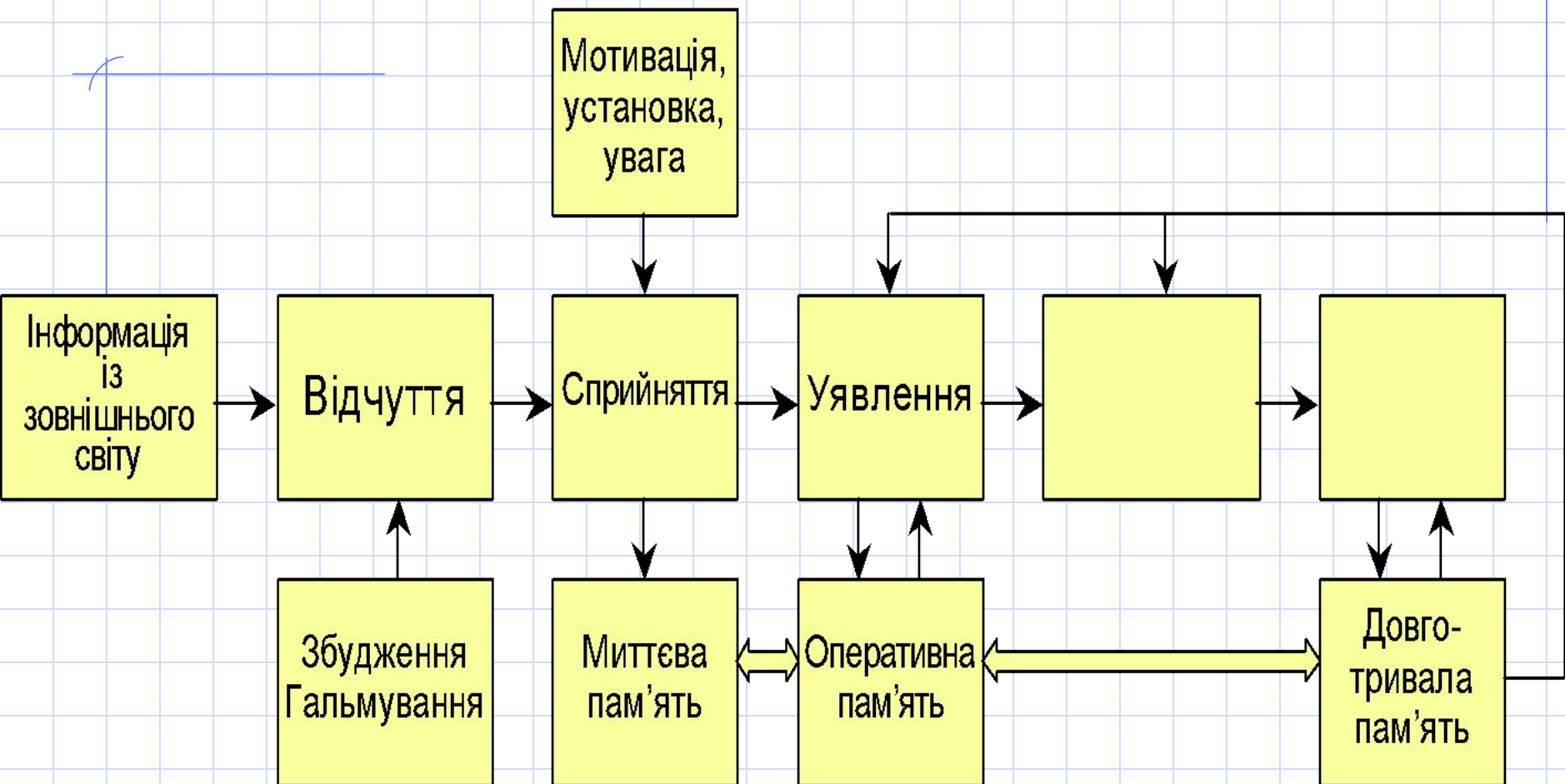
Увага – психологічний процес, що забезпечує спрямованість і зосередженість свідомості на певних об'єктах дійсності при певному відверненні від інших

Основні показники уваги:

- *обсяг;*
- *стійкість;*
- *концентрація;*
- *розподілення;*
- *переключення;*
- *предметність.*

Установка – обумовлена
попереднім досвідом
готовність людини до
виконання визначеної
діяльності: сприйняття,
мислення, цілеспрямованих
дій тощо.

Що таке “УЯВЛЕННЯ”?

Уявлення – психологічний процес, що забезпечує виділення з комплексу основних ознак та найбільш істотних з одночасним відхиленням від неістотних.

Уявлення дають можливість класифікувати предмет (явище), що спостерігається, впізнавати його.

Властивості уявлення:

- **узагальненість** – віднесення кожного образу до деякого класу об'єктів;
- **вибірковість** – переважне виділення одних об'єктів перед іншими в процесі сприйняття;
- **усвідомленість** – зв'язок із розумінням суті предметів та явищ через процес мислення.

Мислення – це здатність мозку людини (особливим чином організованої матерії) **відобразити** зовнішній світ, **об'єктивну дійсність** у поняттях, судженнях, образах узагальнених уявлень.

В основі мислення лежить складна **аналітико-синтетична робота** головного мозку на підставі системи когнітивних операцій.

Мислення оперує **елементарними** (образ, уявлення) і **логічними формами.**

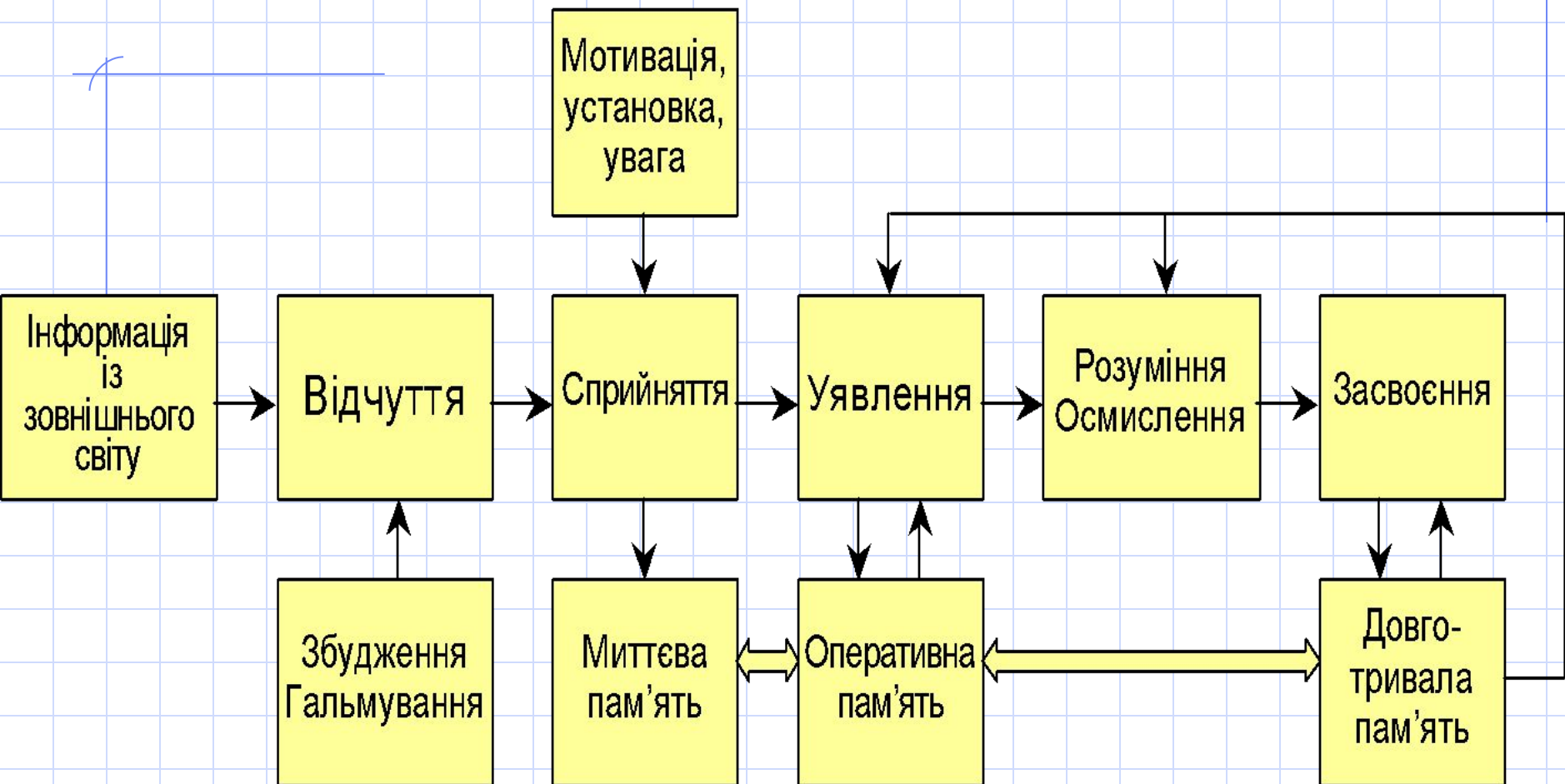
Логічними формами мислення є:

- **поняття** – відображає істотні властивості, зв'язки та відносини предметів або явищ, що виражені словом чи групою слів;
- **судження** – включає в себе ствердження або заперечення зв'язку між предметами чи явищами;
- **висновок** – на підставі декількох суджень виводяться нові судження.

Мислення розгортається в певній послідовності за допомогою таких когнітивних операцій:

- **порівняння** – зіставлення виділених ознак предметів і явищ з метою знаходження спільних та відмінних їх властивостей;
- **аналіз** – розумове розкладання предмета чи явища на частини, виокремлення певних його елементів, властивостей, зв'язків;

- **синтез** – розумове відновлення цілого з частин, з'єднання різноманітних сторін, елементів, предметів чи явищ в єдине ціле;
- **абстрагування** – розумове виділення істотних властивостей, ознак предметів чи явищ при одночасному відстороненні від неістотних;
- **узагальнення** – розумове об'єднання предметів чи явищ за їх загальними істотними ознаками.

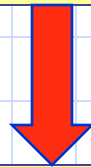

2. Структура і зміст дидактичного процесу

Структура дидактичного процесу

1. Первинне засвоєння навчальної інформації

2. Алгоритмізація навчально-пізнавальної діяльності

3. Оволодіння основами професійної діяльності

4. Вдосконалення професійної майстерності

1. Первинне засвоєння навчальної інформації

Психологічна сутність	Дидактична мета	Результат діяльності	Завдання педагога
Сприйняття навчальної інформації, первинна мотивація, формування уявлень про предмет вивчення, обмірковування основних положень , усвідомлення галузей практичного застосування	Структурування навчальної інформації	Оволодіння навчальною інформацією на структурно-понятійному рівні ("знання-узнавання") , формування первинної мотивації у студентів, організація ефективного засвоєння основ теорії	Доступне викладання систематизованого навчального матеріалу

Психологічна сутність

Сприйняття навчальної інформації, первинна мотивація, **формування уявлень** про предмет вивчення, обмірковування **основних положень**, усвідомлення галузей практичного застосування

Дидактична мета

Структурування навчальної інформації

Результат діяльності

Оволодіння навчальною інформацією на **структурно-понятійному рівні** ("декларативні знання"), формування первинної мотивації у студентів, організація ефективного засвоєння основ теорії

Завдання педагога

Доступне викладання систематизованого навчального матеріалу

2. Алгоритмізація навчально-пізнавальної діяльності

Психологічна сутність	Дидактична мета	Результат діяльності	Завдання педагога
Розуміння, засвоєння, обміркування теорії, з'ясування особливостей практичного використання теорії	Трансформування інформації у знання. Оволодіння типовими способами діяльності	Засвоєння на проблемно-орієнтованому рівні . Уміння структурувати інформацію, порівнювати, узагальнювати, аналізувати. Вирішувати типові завдання	Організація СРС з метою обміркування теорії і її практичного застосування

Психологічна сутність

Розуміння, засвоєння,
обміркування теорії, з'ясування
особливостей практичного
використання теорії

Дидактична мета

**Трансформування інформації у
знання.**

Оволодіння типовими способами діяльності

Результат діяльності

Засвоєння на **проблемно–орієнтованому рівні**. Уміння структурувати інформацію, порівнювати, узагальнювати, аналізувати.
Вирішувати типові завдання

Завдання педагога

Організація СРС з метою обмірковування теорії і її практичного застосування

3. Оволодіння основами професійної діяльності

Психологічна сутність	Дидактична мета	Результат діяльності	Завдання педагога
Інтегрування знань, розвиток міждисциплінарних зв'язків, розвиток асоціативного мислення	Моделювання професійної діяльності. Засвоєння досвіду професійної діяльності в умовах обмежень	Формування моделі професійно-орієнтованого середовища. Уміння вирішувати нетипові та адаптовані професійні	Формування професійних інтересів і установок

Психологічна сутність

Інтегрування знань,
розвиток міждисциплінарних
зв'язків, розвиток
асоціативного мислення

Дидактична мета

Моделювання професійної діяльності. Засвоєння досвіду професійної діяльності в умовах обмежень

Результат діяльності

Формування моделі **професійно –
орієнтованого середовища.**

Уміння вирішувати нетипові
та **адаптовані професійні завдання**

Завдання педагога

Формування професійних
інтересів і установок

4. Вдосконалення професійної майстерності

Психологічна сутність	Дидактична мета	Результат діяльності	Завдання педагога
Самоосвіта і самовдосконалення	Оволодіння професійною майстерністю від відтворення до творчого рівня	Формування професійних умінь, генерування нового знання	Управління процесом творчості, розвиток здібностей, творчої уяви студентів

Психологічна сутність

Самоосвіта і
самовдосконалення

Дидактична мета

Оволодіння **професійною
майстерністю** від відтворення
до творчого рівня

Результат діяльності

**Формування професійних умінь,
генерування нового знання**

Завдання педагога

Управління процесом творчості,
розвиток здібностей,
творчої уяви студентів

3. Рівні цілей навчання та засвоєння навчального матеріалу

```
graph TD; A[ПСИХОЛОГІЧНІ ТИПИ ДІЯЛЬНОСТІ] --> B[РЕПРОДУКТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ]; A --> C[ПРОДУКТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ];
```

**ПСИХОЛОГІЧНІ ТИПИ
ДІЯЛЬНОСТІ**

**РЕПРОДУКТИВНА
ДІЯЛЬНІСТЬ**

**ПРОДУКТИВНА
ДІЯЛЬНІСТЬ**

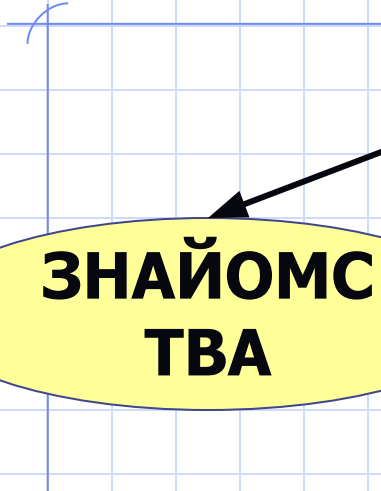
**Рівні цілей навчання та
засвоєння
навчального матеріалу**

**ЗНАЙОМС
ТВА**

**ЕВРИСТИЧ
НИЙ**

**СТЕРЕОТИП
НИЙ**

УМІНЬ

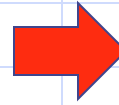

Рівень “знайомства”

НАВЧАННЯ

Визначення, поняття, закони, теореми (без доведень).

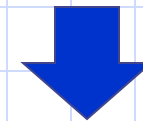
Опис явищ, об'єктів, процесів, технологій.

ЗАСВОЄННЯ

Декларативні знання (“знання – копії”).

Загальні уявлення, розуміння і відтворення навчальної інформації.

КОНТРОЛЬ

Обізнаність у навчальному матеріалі, здатність відповісти на запитання: **ХТО, КОЛИ, ЩО, ДЕ, СКІЛЬКИ;** неготовність до практичного використання теоретичного матеріалу.

Рівень “стереотипний”

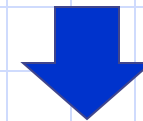
НАВЧАННЯ

Інформаційний мінімум.
Доведення теорем
Математичне
визначення
закономірностей.
Розв'язування **ТИПОВИХ**
завдань

ЗАСВОЄННЯ

Процедурні знання.
Вільне володіння навча-
льною інформацією та її
застосуванням
у стандартних ситуаціях.

КОНТРОЛЬ

Здатність здійснювати аналіз дій та результатів,
відповідати на запитання **“як”**. Уміння розв'язувати
типові завдання, **діяти “за зразком”**.

Рівень “умінь”

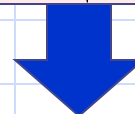
НАВЧАННЯ

Математичний опис та розрахунок процесів, обладнання;
проводиться **аналіз і синтез;**
узагальнення
та інтерпретації

ЗАСВОЄННЯ

Концептуальні знання.
Глибоке розуміння суті проблеми, здатність діяти в нових ситуаціях,
трансформувати знання та уміння на нові умови,
отримувати суб'єктивно нову інформацію

КОНТРОЛЬ

Здатність здійснювати виконувати аналіз та синтез процесів та об'єктів, відповідати на питання **"чому?"**,
розв'язувати адаптовані професійні завдання.

Рівень “евристичний”

НАВЧАННЯ

Формування досвіду пошукової, **інноваційної діяльності.**

ЗАСВОЄННЯ

Інноваційні знання.
Пошуковий характер діяльності у нетипових умовах. Генерування нової інформації.

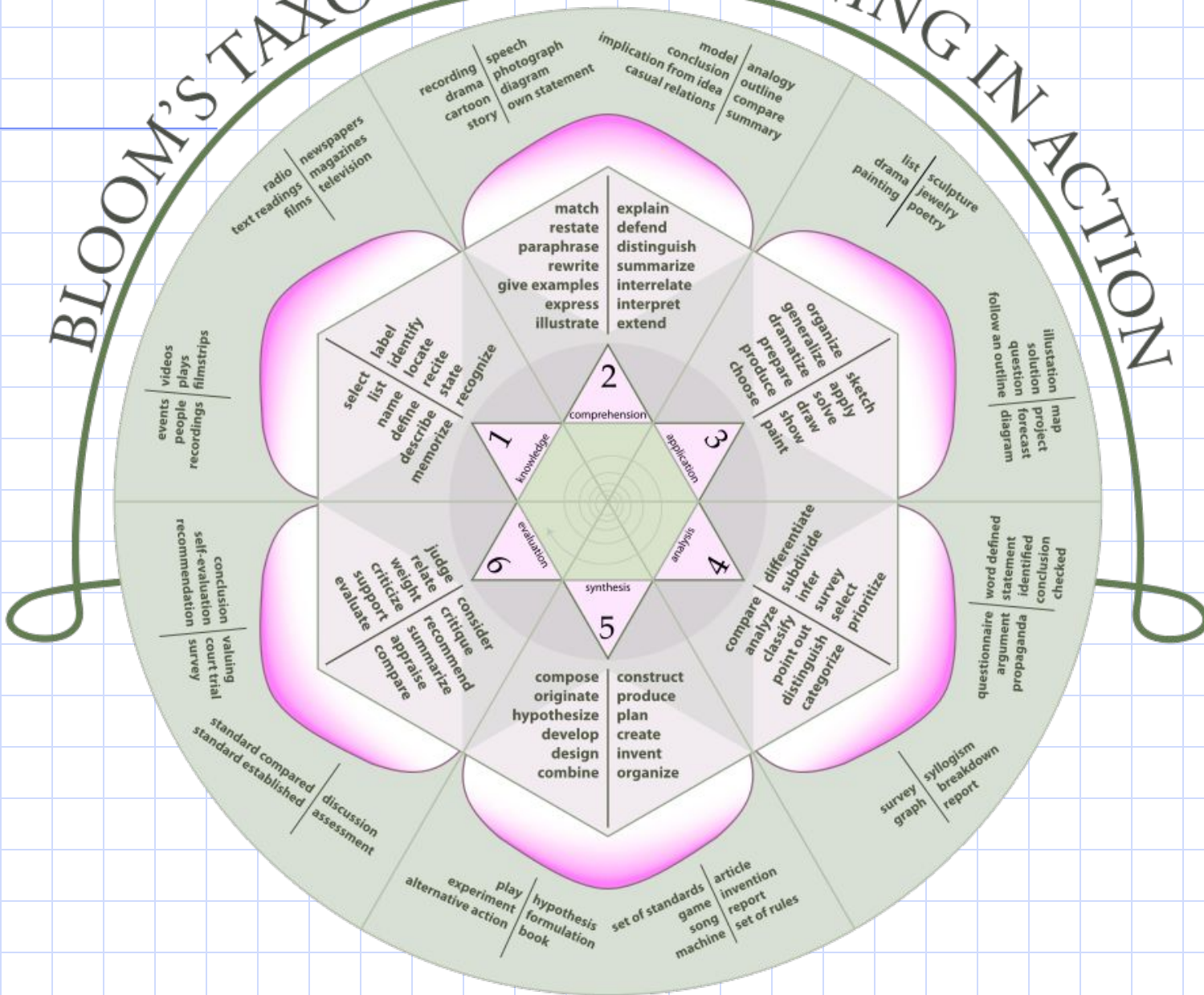
КОНТРОЛЬ

Здатність розв'язувати **нетипові, реальні завдання,** ускладнені суперечливими і навіть "нечіткими" умовами.

Bloom Benjamin (1913—1999)
«**Таксономія освітніх цілей: сфера
пізнання**» 1956 р.

BLOOM'S TAXONOMY - LEARNING IN ACTION

Систематика освітніх цілей

*Дякую
за увагу!*

Завдання до самостійної роботи:

- 1. Засвоїти зміст лекції (Л1, стор. 78-99);**
- 2. Відповісти на контрольні запитання (Л1, стор. 99);**
- 3. Ознайомитися з матеріалом наступної лекції (Л1, стор. 139-175);**
- 4. Підготуватися до ЕК-2 за матеріалами лекцій 3-4.**